Prizor iz Kekca

Z ZAKLJUČNEGA SREČANJA GLEDALIŠKIH SKUPIN V ŠENTJOŠTU

Zanimanje za gledališko klasiko ne pojenja

S krstno predstavo Vandotovega »Kekca«, ki jo je pripravila gledališka skupina KPD »Ivan Cankar« iz Šentjošta, se je v tamkajšnjem kulturnem domu končalo že 30. srečanje ljubiteljskih gledaliških skupin, ki delujejo na območju naše občine. Srečanju (reviji), ki je potekalo v sezoni 1992/93 se je to pot odzvalo pet ljubiteljskih gledaliških skupin: KUD »Primož Trubar« iz Velikih Lašč s »Kretnico krivde« domačega avtorja in režiserja Andreja Perhaja, KPD Rob s Finžgarjevim »Divjim lovcem« (režija Roman Novelli), DPD »Svoboda« s Škofljice z delom »Dobrodošla miss Ana« neznanega avtorja (režija Andreja Anžič), KD Rakitna z »Velikaško norostjo« Jeana Variota (režija Alenka Kovačič) in KPD »Ivan Cankar« iz Šentjošta s »Kekcem« Josipa Vandota (režija Alojz Oblak, pomagal pa je tudi Talal Hadi). Žal vseh predstavnikov omenjenih gledaliških skupin ni bilo v Šentjošt, kjer so gostom (režiserjem) poleg običajnih priznanj, domačini podarili v spomin tudi velikonočno butarico. Prireditev je povezoval član IO občinske ZKO **Matko Zdešar**.

Večina del, ki so bila predstavljena na letošnjem srečanju, sodi še v staro dobro klasiko. Moderni eksperimentalni teater kar ne prodre na podeželje, saj ga, kot kaže, večina ljudi ne razume.

»Za zdaj smo imeli le eno samo predstavo, pa še to doma na Rakitni; seveda bomo gostovali tudi drugod po občini in, če bo vse prav, nastopili tudi na republiški reviji,« nam je povedala režiserka gledališke skupine KD Rakitna **Alenka Kovačič**, ki se ji zdijo tovrstna gledališka srečanja koristna že zato, da se lahko posamezne gledališke skupine primerjajo med sabo.

»Osebno mi bolj pristajajo moderna dela. Ko sem delala z otroki, sem izhajala iz njih samih, nisem jim vsiljevala likov, ki so jih tolmačili.«

Alojz Oblak, režiser gledališke skupine KPD »Ivan Cankar« Šentjošt, pa je povedal:

»Preprosti ljudje si želijo klasičnih gledaliških del. Pri nas je kar precej mladega igralskega kadra, zato bi ga radi pritegnili v našo ekipo. Vem, da je bil nocoj tudi v dvorani kdo, ki bi bil rad Kekec. »Kekec« je bil prva predstava po vojni, kjer je bil uporabljen domač dialekt. Tokrat ga je pri nas uporabljal samo Bedanec, in to kar šentjoškega. Nastop v narečju ga je napravil še bolj robatega. S samimi otroki je kar »luštno« delati. Da se jih obdelovati kot maslo. Seveda bomo igrali tudi še naprej, s tem, da bomo skušali za vsako tretjo ali četrto delo izbrati kaj sodobnejšega. Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil vsem sponzorjem, ki so nam pomagali, še zlasti horjulskim.«

B. VRHOVEC

DOBROVSKI UČENCI O JOŽETU PLEČNIKU

Plečnik je še vedno živ

Dela Jožeta Plečnika so še vedno predmet številnih obravnav, tako v visokih strokovnih krogih, kot pri preprostih občudovalcih. Ondan so mojstrova dela pretresali tudi člani knjižničarskega in likovnega krožka osnovne šole na Dobrovi, in sicer na posebnem spominskem večeru, ki so ga pripravili kot nekakšen povzetek večmesečnega učnega projekta o Jožetu Plečniku.

Učenci, lepo poravnani v vrsti, so po vrsti brali svoje spise o našem največjem mojstru arhitekture in – ob diapozitivih – tolmačili njegova dela.

»Veliko smo morali prebrati. Meni je tovarišica dala nalogo, in potem sva šli z mamo v cerkev Sv. Cirila in Metoda, kjer nama je župnik marsikaj povedal o njej. Drugič smo šli v cerkev vsi skupaj še slikati, nato pa sem iz vsega skupaj napravila nekakšen povzetek, ki sem ga predstavila danes. Prav zanimivo je, kaj vse je naredil Plečnik,« je povedala učenka 8. razreda **Sabina Kreft.**

Ideja o večmesečnem projektu o Jožetu Plečniku se je dobrovskim učencem porodila ob izidu monografije Petra Krečiča o velikem mojstru, pa tudi ob knjigi Marka Pogačnika »Ljubljanski trikotnik«, ki Plečnika obravnava na nekoliko drugačen način.

»Plečnik je zelo težak projekt za osnovne šole. Morali smo se kar potruditi, da smo uresničili vse, kar smo načrtovali. Med drugim smo izdali tudi posebno publikacijo o velikekm mojstru, ki smo ji dali ime »Iz mraka neznanja, v svetlobo učenosti«. Res pa je, da je arhitektura področje, ki je učencem še nekam tuje,« je videla prireditev s svojega zornega kota mentorica in knjižničarka na OŠ Dobrova **Zdenka Sušec.**

Po mnenju **Petra Krečiča,** posebnega gosta večera, bi lahko osnovne šole še več napravile za promocijo arhitekture in stavbarskih umetnosti. Pohvalil je dobrovske učence za ves trud, ki so ga vložili v spoznavanje Plečnika, ni pa mogel mimo ugotovitve, »da so izrazi često težki in jih učenci še ne razumejo dovolj, ker gre le za tehnične izraze iz umetnostne zgodovine«. »Želel bi, da bi to morda kasneje koga res pripeljalo do arhitekture,« je med drugim dejal. »Škoda bi bilo, če ne bi znali napraviti še naprej nekaj korakov.«

Ugledni gost je obudil spomin na svojega deda, ki je bil dober znanec Jožeta Plečnika. Prav prek njega se je tudi prvič seznanil z mojstrovimi deli. Pripovedoval je o svojem umetniškem zorenju, pa tudi o večnih resnicah arhitekture, kjer ne šteje zgolj forma, ampak je treba v arhitektonskih stvaritvah videti tudi notranje, globlje sporočilo. Svoje razglabljanje o Plečnikovi umetnosti pa je najbolje strnil z Vidmarjevo ugotovitvijo: »Plečnik je zato tako težak, ker je toliko ustvaril.«

BRANKO VRHOVEC

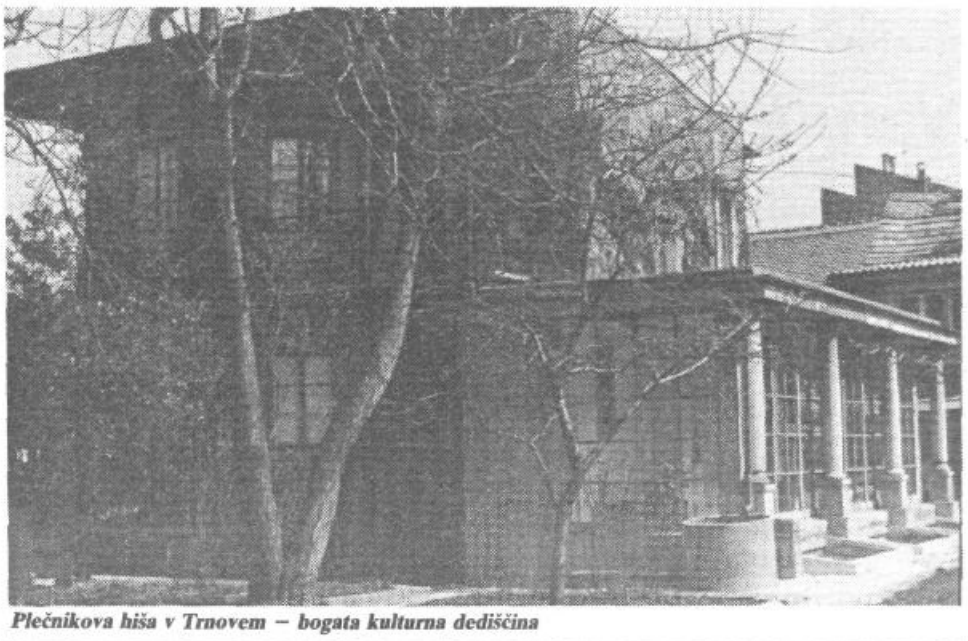

Plečnikova hiša v Trnovem – bogata kulturna dediščina

Mladi lutkarji v knjižnici Prežihov Voranc

V galeriji knjižnice Prežihov Voranc na Tržaški c. se je končalo že petnajsto srečanje lutkovnih skupin, ki delujejo na viških osnovnih šolah. Pretežno mlademu občinstvu so se tokrat predstavili lutkovni skupini iz OŠ Brezovica z igricama »Ples čeveljčkov« in »Torbica in čopič sta se izgubila« (avtorica in mentorica Marija Modic), pa lutkarji OŠ Vič z ljudsko igrico »Jež in lisica« (priredba in mentorstvo Bojana Šivic) in lutkovna skupina OŠ Livada z igrico Grigorja Viteza »Zrcalce« (mentorica Marija Obreza). Lutkarji OŠ Oskar Kovačič so se predstavili z igrico Marjana Mančka »Piščanček Pik« (mentorica Sonja Grošelj), enodnevno lutkovno srečanje pa je sklenila OŠ Škofljice z igrico Jane Miličinski »Joj boli« (mentorica Draga Košak).

»Sama sem že kako leto v naši lutkovni skupini. V tem času smo tudi pripravili to našo igrico. Vse lutke smo izdelali sami, po lastni zamisli. Jaz igram strah, in zdi se mi kar luštno igrati,« je povedala o svojem nastopu mlada članica lutkovne skupine OŠ Oskar Kovačič VESNA ZUPANČIČ.

B. Vrhovec

Šopek za mamico

V mesecu marcu je bilo izrečenih nemalo lepih besed o materah, vse pa se je nanašalo na 8. in 25. marec.

Zadnjega so počastili tudi v Šentjoštu, v soboto, 27. 3. ob 19.30 v Kulturnem domu Ivana Cankarja. S tem so se oddolžili materam za vse njihove neprespane noči, skrbi in druge odpovedi. Za lepo pogrnjenimi mizami in obloženimi z dobrotami, ki so jih same spekle, so sedele mamice, mame, babice, itd., nedaleč stran, v kotu, pa so imeli šolarji OŠ Šentjošt svojo razstavo, kjer so razstavili svoje likovne in pisateljske izdelke.

Program je pričela povezovalka točk Špela Gradolnik z lepim uvodom v proslavo. Le-ta je vseboval o materinih skrbeh, o njenem največjem bogastvu – otroku, in še in še.

Kot prva točka so nastopili šolarji, ki so podelili mamicam in svojim najbližjim svoje šopke rož in njihovo čestitko. Brez izjem so bili vsi šopki lepi in čestitke prav tako.

Temu je sledil nastop pevskega zbora »Fantje z Viča« z 11-člansko udeležbo. V dveh delih so zapeli veliko slovenskih narodnih pesmi, uči pa jih J. Kotar, kateri poučuje tudi mešani pevski zbor v Šentjoštu. Gledalci so jih spremljali z velikim zanimanjem in navdušenjem.

Še enkrat so na oder prišli istoimenski šolarji, tokrat z malo daljšo točko. Najprej so zaigrali igrico z deklamacijo, sledilo je še igranje Andraža K. na harmoniko in Erike O. na klavir, petje, recitiranje in navsezadnje še nekaj plesa, ki so se ga naučili v svoji šoli pod vodstvom plesne šole Bolero.

Piko na i pa je dodala domača folklorna skupina s štajerskimi pustnimi plesi. Ob gledanju in poslušanju pa je marsikoga zasrbelo v petah, da bi še on sam zaplesal.

Na koncu pa so bili vsi navzoči vabljeni na pogostitev, klepet ob kozarcu toplega čaja oz. karkoli že.

Zahvala za to proslavo gre seveda gospema Francki in Marti in KUD-u. Upajmo, da bo takih in podobnih proslav v našem kraju še veliko.

Gašper Tominc
Butajnova 4/a

prejeli smo pismo

Moje Trnovo ni naše Trnovo

Na pobudo Turističnega društva Trnovo, ki je v svojih turističnih akcijah zelo podjetno in iznajdljivo, je g. Breda Kovič posnela TV film »Moje Krakovo – moje Trnovo.« TV Slovenija je film predvajala 15. marca letos.

Za TV film je bila narejena kar solidna reklama in kdor je hotel, si je film lahko ogledal, ker je bil pravočasno obveščen. Skratka krajani te soseske so bili opozorjeni in kot smo obveščeni so ga mnogi gledali. Toda kakšen je bil odziv, kaj mislijo sedaj o filmu, ko so ga videli?

Predvsem so bili odmevi na film zelo različni. V filmu je bilo čutiti, da je bil narejen pretežno pod vplivom miselnosti in zgodovinskih dejstev, kakor jih je zbral in objavil nekdanji trnovski župnik Ivan Vrhovnik v knjigi »Trnovska župnija«. Pa še tu je bilo čutiti, da je ne oziraje se na zgodovinska dejstva, prevladala nostalgija in bi bilo ime filma, ki bi najbolj ustrezalo vsebini: Babica pripoveduje ob kofetku . . .

Ob tem pa je treba še posebej pohvaliti kamero snemalca Bojana Kastelica, ki je bila na visoki umetniški ravni. Predvsem je pokazal, da je snemalec na evropski umetniški in tehnični ravni, da obvlada tudi »božansko perspektivo« kot nekateri pravijo takim kotom snemanja kot jih je uporabil pri snemanju trnovske fare. Tudi montažerka Sonja Peklenk je iz posnetega materiala ustvarila dinamičen film, kako obuja babica pri kofetku svoje spomine, kako je bilo nekoč. In to je zelo kulturna babica, zelo je domača pri slikarjih od Riharda Jakopiča pa še drugih, ki so slikali Krakovo in Trnovo.

Vse kar smo videli v filmu pa je minulost in še ta ni realno prikazana, zabeljena z veliko dozo nostalgije. Kar preveč.

Pri gledanju filma je bilo čutiti, da se je avtorica v sebi borila, kaj predstaviti v oddaji in izpustiti ali bolje v kaj ne dregati. Tisti, ki so prebrali »Trnovsko župnijo«, je znano, kako je avtor okarakteriziral »Novo Trnovo«, verjetno zato ga v filmu sploh ni bilo. Pa še marsikaj drugega. Prav zato so bile sodbe krajanov tako različne. Enotni so si bili, da so bili lepi posnetki, izbrani, tudi razgledniško lepi, kulturni, toda ni jim bilo jasno, kaj naj bi si s tem turistični delavci pomagali za turistično promocijo tega kraja. Sedanje Trnovo v novih pogojih uspešno nadaljuje na starih tradicijah, arhitektonsko se obnavljajo trnovske ulice, s čemer so že delno povrnili prijazen izgled temu okolju. In tako ostanemo pri najbolj razširjeni presoji tega filma o Trnovem in Krakovem: Babica pripoveduje ob kofetku . . .

Stane Lenardič

O turističnem društvu, filmu Moje Krakovo, moje Trnovo in še čem . . .

Ko smo ustanavljali Turistično društvo Trnovo – bilo je to 1986. leta – smo zelo temeljito razmišljali, s čim sploh naj se ukvarja naše društvo, glede na to, da so v Ljubljani razvite skoraj vse poklicne institucije, ki se ukvarjajo s turizmom. Tedaj smo sklenili, da se bomo osredotočili predvsem na naše neposredno okolje, v katerem so številne znamenitosti, zanimive za nas in za eventualno obiskovalce od drugod. Tu smo poleg drugih dejavnikov imeli v mislih predvsem bogato in zanimivo kulturno dediščino, možnosti za rekreacijo, pestro gostinsko ponudbo in še kaj. Tako smo v svoj program kot najvažnejšo nalogo zapisali predvsem skrb za oživljanje in popularizacijo kulturne dediščine, da pa bi jo lahko uživali v kar se da urejenem okolju, smo veliko energije posvetili tudi skrbi za našo okolico. V uresničevanju našega programa, predvsem tistega, ki se nanaša na kulturno-zgodovinsko dediščino, smo izpeljali nekaj odmevnih akcij: »Trnovo in Krakovo na likovnih umetninah« (27 diapozitivov), izdali smo prospekt »Trnovo in Krakovo«, v pripravi pa je tudi vodnik po Trnovem in Krakovem. Ves čas pa smo želeli priti tudi do filmske upodobitve Trnovega in Krakovega. Ker TD ni imelo denarja za samostojen projekt, smo navezali stike z gospo Bredo Kovičevo, avtorico številnih oddaj s kulturnozgodovinsko in umetnostno tematiko za TV Slovenijo, ki je oddajo »Moje Krakovo, moje Trnovo« financirala in vključila v svoj dokumentarni program.

Z drugim delom našega programa – s skrbjo za naše okolje smo bili manj uspešni. Ugotovili smo, da v tako gosto poseljenih soseskah še tako prizadevni člani turističnega pa tudi katerega koli drugega društva ne morejo storiti veliko, če v redu ne delujejo komunalne službe in če tudi ozaveščenost krajanov ni na primerni stopnji. Zato smo tudi v Trnovem in Krakovem priča kaj nerazveseljivi podobi: nasmetenim in neurejenim ulicam in poročnim nabrežjem, pohojenim in zanemarjenim zelenicam, zapuščenim živim mejam, prevrnjenim koškom za smeti ob cestah (kolikor jih je sploh še), razbitim uličnim svetilkam, poškodovanim prometnim znakom, posprejanim zidovom, zasmetenim parkiriščem itd. Pa smo si v turističnem društvu mislili: skušajmo približati in prikazati vsem nam – kajti za nas krajane Trnovega in Krakovega predvsem gre – kako je tukaj bilo nekoč (tako je tudi zapisano na začetku oddaje »Moje Krakovo, moje Trnovo«), koliko pomembnih dogodkov in osebnosti se je strnilo in prepletalo na tem »dragem koščku pisane zemlje«, kakor jo je označil R. Jakopič, kako so živeli ljudje na tej zemlji, ob vodah, kot ribiči, čolnarji, kmetovalci, obrtniki, ustvarjalci in duhovni vodniki. Ali nas še kaj veže s preteklimi časi? Mislili smo, da bomo morda tedaj, če se bomo zavedli žlahtnosti tega okolja, do njega morda bolj prizanesljivi, ga bomo bolj spoštovali in bomo nanj tudi bolj pazili. To je bil torej – poleg vedno navzoče radovednosti, kako je bilo nekoč in kako to upodobiti – eden poglavitnih namenov oddaje. Drugi namen pa je seveda bil, da vsakega, ki ga Trnovo in Krakovo zanima, in teh ni malo, na najboljši možen način uvede v poznavanje njegovih lepot, kulturnih, naravnih in drugih znamenitosti, ki si jih potem lahko neposredno ogleda. Toliko o vprašanju, zakaj se je Turistično društvo tako zelo zavzemalo za ta film, o katerem sem slišala zelo veliko pohval in ki je tudi po oceni strokovnjakov vrhunski profesionalni dosežek.

Zdaj pa k pisanju gospoda Lenardiča! Vtis imam, da poglavitno nerazpoloženje gospoda Lenardiča, ki v oddaji nekaj hvali, nekaj graja, izvira iz njegovega sumničenja, da ima nekdo nekaj proti »Novemu Trnovemu«. Celo znameniti trnovski župnik in zgodovinar, katerega »Trnovska župnija v Ljubljani« je izšla pri »Učiteljski tiskarni« 1933. leta in ki je že dolgo pod rušo, naj bi ga – Novo Trnovo namreč – (verjetno negativno) okarakteriziral. Nič takega, gospod Lenardič! I. Vrhovnik je bil blagi mož, ki je svoja raziskovanja Trnovega zaključil v 30-ih letih tega stoletja. Koncept oddaje pa je tudi bil, kot že rečeno, zgodovinsko naravnan. Ob tem pa ostaja seveda še dovolj možnosti za različne prikaze sodobnega Trnovega in Krakovega, le lotiti se je treba zadeve!

Iz naslova vašega članka »Moje Trnovo,« ni naše Trnovo . . . bi domnevala, da imate pooblastila, da pišete v imenu nas vseh, »Novih Trnovčanov.« Mojega pooblastila vsekakor nimate, pa sem tudi šele od 1970. leta Trnovčanka. Predvsem pa me v vašem zapisu zaprepašča, da se tako zlahka odpovedujete zgodovini (kajti oddaja temelji izključno na zgodovinskih virih) tega kraja. Sama se namreč z veseljem identificiram s to zgodovino. Spoznala sem jo iz študija številnih pisnih in drugih virov, iz te oddaje, pa tudi iz živih pričevanj. Ne sicer od »babice ob kofetku« (o, ko bi jih bilo še veliko, ki bi se jim ljubilo pripovedovati!), pač pa od dedka, gospoda Kurenta iz Jelovškove ulice, katerega spomine na nekdanje čase smo posneli na magnetofon. Sicer pa je z zgodovino tako, da smo vsi dediči skupne narodove in posamične rodovne zgodovine. Lahko se ji sicer odpovemo, toda nosimo jo v sebi! Včasih pa celo potrka na našo vest. Ne le kot nostalgija, ampak kot zaveza za naše prihodnje ravnanje!

Breda Cajhen
TD Trnovo